

A man with a beard and a purple baseball cap is working in a glass studio. He is wearing a white t-shirt with a circular logo. He is looking down at a piece of glass he is working on. The background is a workshop with various tools and equipment.

ПАРАДИГМА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ
НАВИЧОК У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МИСТЕЦЬКОЇ
ОСВІТИ: ІНСТРУМЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ
"ХУДОЖНЕ СКЛО"

FORMATION PARADIGM OF SOFT SKILLS FOR STUDENTS OF
HIGHER ART EDUCATIONAL INSTITUTIONS: TOOLS OF GLASS
ART EDUCATIONAL PROGRAM

МИХАЙЛО БОКОТЕЙ

головний редактор, доктор філософії,
член-кореспондент Національної академії мистецтв України

MYKHAYLO BOKOTEY

Editor in chief, Doctor of Philosophy, Correspondent Member
of the National Academy of Arts of Ukraine

У сьогоденних умовах надактивної модернізації вищої освіти в Україні вчасне реагування на нововведення стає запорукою успішного функціонування навчальних інституцій у рамках зростання конкуренції. Новітня вітчизняна освітня парадигма стимулює до пошуку альтернативних форм освіти, впровадження інновацій у стратегію навчання й виховання. Одним із викликів для гарантів освітніх програм стало забезпечення належного рівня освітніх послуг у позанавчальному фаховому формуванні здобувача освіти. Низка дратівливих іншомовних, штучно впроваджених термінів – "стейкхолдери", "кейси", "силабуси" – доповнили "софт скіли", про забезпечення яких необхідно подбати вже від моменту формування профілю освітньої програми.

Очікувані "soft skills" (з англ. – "м'які навички", інколи в перекладі зустрічається "м'які компетенції", "соціальні навички" чи "навички успішності") – це навички, прояв яких достатньо важко відстежувати, безпосередньо визначати, перевіряти, наочно демонструвати. До цієї групи належать індивідуальні, комунікативні та управлінські навички, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, здатність логічно і критично мислити, самостійно ухвалювати рішення, креативність тощо. З наявних нормативних і рекомендаційних джерел випливає, що розвиток і напрацювання "soft skills"

In today's conditions of overactive modernization of higher education in Ukraine, prompt response to innovations is a guarantee of successful functioning of educational institutions within increasing competition. The recent domestic educational paradigm stimulates to search for alternative forms of education, introduction of innovations into the strategy of teaching and upbringing. Assurance of the appropriate level of educational services in extracurricular professional forming of the student has become one of the challenges for new guarantors of educational programs. The whole range of irritating foreign, artificially adopted terms, such as "stakeholders", "cases", "syllabuses", were supplemented by "soft skills", which should be provided since the moment of forming the profile of educational program. Expected "soft skills" are skills, which manifestation is rather hard to be determined, directly identified, checked and demonstrated. This group involves individual, communication and managerial skills, leadership, the ability to take responsibility, work in critical terms, the capability to solve conflicts, work in a team, manage one's time, the ability to think logically and critically, make independent decisions, creativity, etc. According to the available standard and recommendation sources, the development and insights of "soft skills" for students is, first of all, a requirement of the labour market. Most employers believe them to be as important as professional knowledge and skills. It is considered that professional knowledge and skills become obsolete, and soft skills are always relevant ¹.

для студентів – насамперед вимога ринку праці. Більшість роботодавців вважають їх так само важливими, як і професійні знання та вміння. Вважається, що професійні вміння та навички застарівають, а soft skills є актуальними завжди¹. Переглядаючи доступні джерела наукового та популярного характеру, зустрічаємо безліч версій так званих "топ м'яких навичок". Зокрема, спеціалістка з розвитку навичок для зайнятості молоді Міжнародної організації праці Л. Брюер виділяє шість найзатребуваніших серед працедавців компетенцій, які необхідні для конкурентоспроможності на сучасному ринку праці: гнучкість/здібність адаптуватись; навички спілкування; уміння вирішувати проблемні ситуації; креативність; навички міжособистісних відносин; вміння працювати в команді². До інших навичок, які часто наводять фахівці з кадрового забезпечення, належать: управління інформацією, емоційний інтелект, уміння формувати власну думку та ухвалювати рішення, презентаційні навички, когнітивна гнучкість і критичне мислення, а навіть організація харчування, догляд за тілом і найістотніша – здоровий сон. Постає слушне питання: чи не настав час визначити орієнтовний перелік "м'яких навичок" для виховання фахівця у сфері візуального мистецтва? Водночас формування так званих "м'яких навичок", які повинні соціалізувати здобувача освіти та сформувати його конкурентопривабливість у майбутньому працевлаштуванні, певною мірою протиставляє-

Reviewing the available sources of scientific and popular character, there are lots of versions of so-called "top soft skills". In particular, L. Brewer, specialist in skills for youth employment of the International Labour Organization, distinguishes six most required competences among employers, which are necessary for competitiveness in modern labour market: flexibility/ability to adapt; communication skills; ability to sort out problem situations; creativity; interpersonal skills; the capability to work in a team². Other skills often listed by human resources specialists include information management, emotional intelligence, the capability to form personal opinion and make decisions, presentation skills, cognitive flexibility and critical thinking, and even nutrition, body care and the most essential – healthy sleep. A pertinent question arises: is not it time to determine a tentative list of "soft skills" for educating a specialist of visual art? At the same time, the formation of these "soft skills", which should socialize the student and form his competitiveness in future employment, is opposed at some extend to obtaining "hard" competences related with knowledge of fundamental and special disciplines, practical training and so on. Here, it is actually worth to appeal to a key goal, the quintessence of art education – formation of creative personality, artistic individual, vivid figure in the star sky of domestic culture. Leading Ukrainian art historian, professor Orest Holubets underlines that the priority final goal of contemporary educational process is "training of bright and unique cre-

ся набуттю "твердих" компетенцій, пов'язаних зі знанням фундаментальних і спеціальних дисциплін, здобуттям практичної підготовки тощо. Тут, власне, варто звернутися до ключової мети, квінтесенції мистецької освіти – формування творчої особистості, мистецького індивідууму, виразної постаті на "зоряному небі" вітчизняної культури. Провідний український мистецтвознавець, професор Орест Голубець підкреслює, що пріоритетною кінцевою метою сучасного навчального процесу є "підготовка яскравої, неповторної творчої особистості, яка сьогодні є поцінованою у світі та отримує шанс на успіх у глобальних образотворчих змаганнях"³. Інша українська мистецтвознавиця, упродовж багатьох років проректорка ЛНАМ Роксолана Патик зазначає: "Грунтуючись на фундаментальній академічній професійній освіті, мистецька вища школа сьогодні, Львівська національна академія мистецтв зокрема, проектує свій потенціал на виховання

ative personality, which is valued nowadays in the world and receives a chance for success in global figurative competitions"³. Another Ukrainian art historian, a multi-year prorektor of LNAA Roksolana Patyk marks: "based on fundamental academic professional education, art higher school of the present, Lviv National Academy of Arts, projects its potential on bringing the individual of the future professional artist..."⁴. Purposely, a graduate of overwhelming majority of educational programs in the specialty 023 "Fine Arts, Decorative Art, Restoration" is an artist, mature personality, whose aims will not necessarily include employment. Hence, there is a certain collision, an aspect of discrepancy between aims of student training for artistic specialties in terms of strategic goals of the relevant system of national education. Thus, the conclusion is that for qualitative training of a student of higher education of artistic specialties, in particular specialists who obtain the qualification of

особистості майбутнього професійного митця..."⁴. Випускник переважної більшості освітніх програм у рамках спеціальності 023 "Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація" – митець, сформована особистість, до чітких цілей не обов'язково належатиме працевлаштування. Відтак постає певна колізія, аспект невідповідності цілей підготовки здобувача мистецьких спеціальностей стратегічним цілям актуальної системи вітчизняної освіти.

Отже, насувається висновок, що для якісної підготовки здобувача вищої освіти мистецьких спеціальностей, зокрема фахівців, які отримують кваліфікацію художника образотворчого чи декоративного мистецтва, соціальні навички повинні мати дещо інший характер. Формування творчої особистості студента в мистецьких освітніх закладах упродовж історії зумовлене більшою мірою самим середовищем, а не аудиторним навчальним процесом. Це, передусім, його спілкування з колегами-студентами, педагогами, учасниками мистецького життя поза навчальним закладом, розв'язок знань з інших дисциплін культурної сфери тощо. Набуття соціальних компетенцій студента творчих спеціальностей узалежене насамперед від активності соціокультурного середовища, його безпосередньої участі у виставках, пленерах, симпозіумах, резиденціях, конференціях, концертах, спектаклях, низці подібних заходів, якими насичене культурне життя міста, країни, світу.

Створення єдиної в Україні кафедри художнього скла Львівської національної академії мистецтв історично розпочалося з експерименту, коли 1961 р. було відкрите невелике відділення художньої обробки пластмас і скла. У 1963 – 1964 рр. завершилося створення кафедри як самостійної структурної одиниці. Утворення нового підрозділу мало також на меті забезпечення фахівцями створеного 1963 р. на Львівській кераміко-скульптурній фабриці цеху художнього скла. Для покращення технологічної підготовки студентів та оволодіння практичними навичками роботи в матеріалі 1973 р. у відділенні художнього скла було збудовано єдину в Україні навчально-експериментальну скловарну піч, яка функціонує і сьогодні.

Водночас склоробна промисловість в Україні зазнала майже цілковитого занепаду. Лише на західних теренах України наприкінці ХХ ст. працювало кілька десятків скловиробничих підприємств, на яких могли знайти працевлаштування випускники кафедри художнього скла. Сьогодні ця кількість дорівнює нулю, відтак орієнтування освітнього процесу на виховання професійного дизайнера не є актуальним, хоча й потрібним, з огляду на можливу перспективу.

Завдяки активній міжнародній діяльності патріарха українського студійного склярства, професора Андрія Бокотея склалися умови, в яких студенти єдиної в державі кафедри художнього скла вже з часів здобуття Україною незалежності заангажовані в активні процеси розвитку соціальних навичок поза навчальним процесом. При цьому наймасштабнішим з інструментів соціалізації студента-скляра впродовж

артиста в області мистецтва, соціальні навички повинні мати дещо іншу природу. Формування творчої особистості студента в освітніх закладах мистецтва протягом їх історії визначається переважно середовищем, а не процесом навчання в класі. Це, передусім, його спілкування з колегами-студентами, викладачами, учасниками життя мистецтва поза межами аудиторії, розвиток знань в інших дисциплінах культурної сфери, тощо. Формування творчої особистості студента в мистецьких освітніх закладах упродовж історії зумовлене більшою мірою самим середовищем, а не аудиторним навчальним процесом. Це, передусім, його спілкування з колегами-студентами, педагогами, учасниками мистецького життя поза навчальним закладом, розв'язок знань з інших дисциплін культурної сфери тощо. Набуття соціальних компетенцій студента творчих спеціальностей узалежене насамперед від активності соціокультурного середовища, його безпосередньої участі у виставках, пленерах, симпозіумах, резиденціях, конференціях, концертах, спектаклях, низці подібних заходів, якими насичене культурне життя міста, країни, світу.

Установлення єдиного в Україні відділення художнього скла Львівської національної академії мистецтв історично розпочалося з експерименту, коли 1961 р. було відкрите невелике відділення художньої обробки пластмас і скла. У 1963 – 1964 рр. завершилося створення кафедри як самостійної структурної одиниці. Утворення нового підрозділу мало також на меті забезпечення фахівцями створеного 1963 р. на Львівській кераміко-скульптурній фабриці цеху художнього скла. Для покращення технологічної підготовки студентів та оволодіння практичними навичками роботи в матеріалі 1973 р. у відділенні художнього скла було збудовано єдину в Україні навчально-експериментальну скловарну піч, яка функціонує і сьогодні.

Водночас склоробна промисловість в Україні зазнала майже цілковитого занепаду. Лише на західних теренах України наприкінці ХХ ст. працювало кілька десятків скловиробничих підприємств, на яких могли знайти працевлаштування випускники кафедри художнього скла. Сьогодні ця кількість дорівнює нулю, відтак орієнтування освітнього процесу на виховання професійного дизайнера не є актуальним, хоча й потрібним, з огляду на можливу перспективу.

Завдяки активній міжнародній діяльності патріарха українського студійного склярства, професора Андрія Бокотея склалися умови, в яких студенти єдиної в державі кафедри художнього скла вже з часів здобуття Україною незалежності заангажовані в активні процеси розвитку соціальних навичок поза навчальним процесом. При цьому наймасштабнішим з інструментів соціалізації студента-скляра впродовж

артиста в області мистецтва, соціальні навички повинні мати дещо іншу природу. Формування творчої особистості студента в освітніх закладах мистецтва протягом їх історії визначається переважно середовищем, а не процесом навчання в класі. Це, передусім, його спілкування з колегами-студентами, викладачами, учасниками життя мистецтва поза межами аудиторії, розвиток знань в інших дисциплінах культурної сфери, тощо. Формування творчої особистості студента в мистецьких освітніх закладах упродовж історії зумовлене більшою мірою самим середовищем, а не аудиторним навчальним процесом. Це, передусім, його спілкування з колегами-студентами, педагогами, учасниками мистецького життя поза навчальним закладом, розв'язок знань з інших дисциплін культурної сфери тощо. Набуття соціальних компетенцій студента творчих спеціальностей узалежене насамперед від активності соціокультурного середовища, його безпосередньої участі у виставках, пленерах, симпозіумах, резиденціях, конференціях, концертах, спектаклях, низці подібних заходів, якими насичене культурне життя міста, країни, світу.

Установлення єдиного в Україні відділення художнього скла Львівської національної академії мистецтв історично розпочалося з експерименту, коли 1961 р. було відкрите невелике відділення художньої обробки пластмас і скла. У 1963 – 1964 рр. завершилося створення кафедри як самостійної структурної одиниці. Утворення нового підрозділу мало також на меті забезпечення фахівцями створеного 1963 р. на Львівській кераміко-скульптурній фабриці цеху художнього скла. Для покращення технологічної підготовки студентів та оволодіння практичними навичками роботи в матеріалі 1973 р. у відділенні художнього скла було збудовано єдину в Україні навчально-експериментальну скловарну піч, яка функціонує і сьогодні.

понад 30-ти років залишається Міжнародний симпозиум гутного скла.

Безперечно, це культурне явище мало багатовекторний вплив на розвиток українського художнього скла, поширення міжнародного студійного руху, проектування продукції українських підприємств-скловиробників і, звичайно ж, виховання наступних активних поколінь художників-склярів. Історія міжнародних симпозиумів гутного скла у Львові розпочалася 1989 р. завдяки ініціативі одного з піонерів міжнародного студійного руху на постсоціалістичному просторі А. Бокотєя. Симпозиуми відбуваються у Львові кожні три роки. Художники, учасники симпозиуму, мають змогу працювати біля гутних печей з бригадою висококваліфікованих майстрів-гутників. За результатами роботи відбувається виставка, а експоновані твори залишаються в дарунок місту. Участь у міжнародних симпозиумах гутного скла взяли понад 250 художників з 32-х країн. Унікальна колекція зібраних композицій налічує понад 350 одиниць і зберігається у фондах Національного музею у Львові ім. Андрія Шептицького та Музею скла.

Інтеграційні, пізнавальні та комунікаційні процеси, які мають місце від початку заснування міжнародних симпозиумів гутного скла у Львові, мають вирішальний вплив на формування мистецького бачення наступних поколінь художників-склярів. Як уже згадувалось, від 1992 р. у рамках усіх симпозиумів проходив студентський мінісимпозиум, участь у якому брали групи молодих митців з Росії, Угорщини, Латвії, Литви, Білорусі, Польщі, Франції, Словаччини та України. Свої твори студенти виконували і виставляли поряд з роботами професійних художників на фінальній експозиції в Національному музеї у Львові. Постійна участь студентів львівської Академії в міжнародних симпозиумах гутного скла у Львові поруч з колегами з іноземних навчальних закладів суттєво вплинула на ставлення молодого покоління до формування авторської ідеї, визначення мистецьких цілей, а навіть на якість виконання поставлених завдань. Зазнали переосмислення естетичні вартості, а перевага надавалась насамперед ідейному та образотворчому змісту.

Освітній аспект діяльності симпозиумів полягає не лише в тому, що основною базою – також і виробничою – був єдиний в Україні заклад вищої освіти, який випускає професійних художників скла. Багатолітній процес, уже від симпозиуму 1992 р., започаткував і впровадив зміни в науково-методичному підході до підготовки художників-склярів у ЛНАМ. На початку дев'яностих років минулого століття відзначилися революційними на той час проектами студенти В. Змієвець, А. Курило, С. Корсай, О. Дацюк, Р. Дмитрик, В. Лавний та багато інших, а згодом і студенти пізніших випусків. Це було спричинене появою в мистецькому середовищі художників скла поняття концептуального твору, а відтак – неординарне виконання роботи та індивідуальне трактування поставленого завдання.

held, and the exhibited works remain as presents in the city. Over than 250 artists from 32 countries participated in the international blown glass symposiums. The unique collection of the compositions includes more than 350 pieces and is stored in the funds of Andrey Sheptytsky National Museum and the Glass Museum in Lviv.

The integration, cognitive and communication processes, which have taken place since the establishment of the international blown glass symposiums in Lviv, have the main influence on the formation of artistic vision of the next generations of glass artists. As mentioned above, since 1992, within all symposiums, a student mini-symposium took place, where groups of young artists from Russia, Hungary, Latvia, Lithuania, Belarus, Poland, France, Slovakia and Ukraine participated. The students made their works and presented them together with professional artists at the final exhibition in the National Museum in Lviv. The permanent participation of the students of Lviv National Academy of Arts in the international blown glass symposiums in Lviv along with the colleagues from foreign educational institutions sufficiently effected the attitude of the young generation to the formation of author's idea, determination of artistic aims and even the quality of performance of the tasks. Aesthetic values have been overthought, and ideological and descriptive content was preferred, first of all.

The educational aspect of symposium activities is not only that the only higher educational institution in Ukraine, which trains professional glass artists, is the main base, and productive as well. Many year process, starting with the symposium in 1992, began and implemented changes into scientific-methodological approach to training glass artists at LNAA. In the early nineties of the last century, such students as V. Zmiievets, A. Kurylo, S. Korsai, O. Datsiuk, R. Dmytryk, V. Lavnyi and many others, and later graduates as well, distinguished themselves by revolutionary projects at that time. This was caused by uprisal of the concept of a conceptual work in the artistic environment of glass artists, and since then, the extraordinary performance of the work and individual interpretation of the task.

One of the most significant factors, which caused these changes, was the beginning of organizing international blown glass symposiums in Lviv. The information base of those days, which reflected the brand new tendencies of the world glassmaking, the dynamic development of which occurred during the period of 80-90^s, was limited to several copies of German Neues Glas, Czech Glass Review and GAS News – the bulletin of American Glass Art Society. The symposiums, however, were live demonstrative material; the new generation of glass artists has grown on their bases, who now, just in 20 years, do not interpret the concept of "glass art" otherwise than conceptuality, individuality of composition and descriptive load.

The symposiums played the role of a significant educational mechanism in the process of training specialists in the field of glassmaking and decorative art in general. Due to the changes happened in the context of the international studio glass movement over the world, which driving factor in the territory of the former USSR were

Одним з найвагоміших факторів, що спричинили ці зміни, став початок організації у Львові міжнародних симпозіумів гутного скла. Тогочасна інформаційна база, яка віддзеркалювала новітні тенденції світового склярства, динамічний розвиток якого припадає саме на період 80-90-х рр., була обмежена кількома примірниками німецького "Neues Glas", чеського "Glass Review" та "GAS News" – вісника американської Асоціації художників-склярів. Симпозіуми, натомість, стали живим наочним матеріалом, на них виросло нове покоління склярів, для яких сьогодні – усього через 20 років – поняття «художнє скло» не осмислюється інакше, ніж концептуальність, індивідуальність композиції та образотворче навантаження.

Симпозіуми відіграли роль значущого освітнього механізму в процесі підготовки фахівців у галузі скловиробництва та декоративного мистецтва загалом. Саме завдяки змінам, що відбувалися в контексті поширення у світі міжнародного руху студійного скла, рушійним чинником якого на теренах колишнього СРСР були міжнародні симпозіуми гутного скла у Львові, відбулися змістовні новації в науково-методичному забезпеченні всіх вищих навчальних закладів на території України, Росії, Литви, Латвії, Білорусі, Грузії, Естонії та інших країн.

International Blown Glass Symposiums in Lviv, meaningful innovations in scientific-methodological provision of all higher educational institutions took place in Ukraine, Russia, Latvia, Lithuania, Belarus, Georgia, Estonia and other countries.

Creation of constantly operating platform for experience exchange between European art educational institutions, reformation and implementation of innovations, advanced technologies, unification of educational processes with European ones with the direct involvement of leading foreign specialists is a highly relevant task at the peak of higher education reform in Ukraine. To reach this goal in 2020, 1 International Residence "European Glass Education" was initiated and held on the bases of the Glass Art Department of LNAA with the support of the Ukrainian Cultural Fund, where 25 students of the Academy and 10 resident instructors from academic teaching staff and invited guests took part. The residence with the participation of experienced and young Ukrainian and remote European glass artists will promote adoption of the experience of neighbouring countries in adapting educational process to modern circumstances, improving technological processes in training and production workshops, developing sufficient scientific-methodological materials, forming collections of author's works, which will serve as an important

Створення постійної платформи для обміну досвідом між європейськими мистецькими навчальними закладами, реформування та впровадження інновацій, новітніх технологій, уніфікація навчальних процесів з європейськими з безпосереднім залученням провідних іноземних фахівців – надактуальне завдання в розпал реформи вищої освіти в Україні. На досягнення цієї мети 2020 р. було ініційовано та проведено на базі кафедри художнього скла ЛНАМ за підтримки Українського культурного фонду і Міжнародної резиденції European Glass Education, участь у якій взяли 25 студентів академії та 10 резидентів-інструкторів з професорсько-викладацького складу та запрошених гостей. Проведення резиденції за участю досвідчених і молодих українських, а також дистанційно – європейських художників-склярів, сприятиме перейманню досвіду сусідніх країн у пристосуванні освітнього процесу до умов сучасності, удосконаленню технологічних процесів у навчально-виробничих майстернях, розробці вагомих науково-методичних матеріалів, формуванню колекції авторських творів, яка слугуватиме важливим наочним методичним фондом у підготовці кадрів. Проєкт має міждисциплінарний характер, а практичні та науково-теоретичні результати його реалізації матимуть і короткостроковий, і тривалий вплив на розвиток галузі декоративного мистецтва та вищої мистецької освіти у Східній Європі. Резиденція – важливий інструмент розвитку соціальних навичок її учасників – студентів різних освітніх програм спеціальності. Ще одним надзвичайно важливим аспектом діяльності сучасного митця є виставкова діяльність. Саме з метою стимулювання творчих ініціатив студентів Львівської національної академії мистецтв була створена 2015 р. за участю автора цієї статті Галерея ЛНАМ – артпростір із сучасною інфраструктурою та групою професіоналів-менеджерів. Надаючи можливість студентам і випускникам представити свої напрацювання широкому загалу, інституція слугує своєрідним "інкубатором" авторських проєктів. За 5-річний період діяльності в галереї було реалізовано понад сто проєктів найрізноманітнішого формату, важливе значення серед яких мали виставки, пов'язані з діяльністю кафедри художнього скла. Сьогодні галерея ЛНАМ – це один з найдоступніших просторів для студентів, аспірантів і недавніх випускників Академії, а водночас важливий орієнтаційний інструмент покращення якості освітніх послуг. Як зазначають члени команди А. Єфімова та Ю. Новачинський: "Головним пріоритетом було і залишається створення сприятливих умов для представлення креативного потенціалу студентів і випускників ЛНАМ, а також надання перспективним митцям можливості зробити свій творчий старт"⁵. Глобалізаційні процеси, на які опирається доктрина фундаментальних перетворень в українській вищій освіті, стосуються також і культурно-мистецької сфери, що водночас функціонує за правилами, відмінними від інших сфер економічної діяльності, але є не менш важливою складовою суспільного життя.

demonstrative methodological fund for staff training. The project has an interdisciplinary character, and practical and scientific-theoretical results of its implementation will have both short-term and long-term impact on the development of decorative art field and higher art education in Eastern Europe. The residence is an important tool for the development of social skills of its participants – students of various educational programs in the specialty.

One more extremely significant aspect of modern artist's activities is his exhibition activity. The creation in 2015 of the Gallery of LNAA, a contemporary art space with modern infrastructure and a group of professional managers, with the participation of the author of this article, was aimed to stimulate creative initiatives of the students of Lviv Academy. By giving an opportunity for the students and graduates to present their works to a wide audience, this institution serves as a kind of "incubator" of author's projects. For 5-year period of the activities, more than a hundred projects of various formats were implemented in the gallery, where exhibitions, related with the activities of the Glass Art Department, had the important meaning.

Today the Gallery of LNAA is one of the most available spaces for the students, postgraduates and recent graduates of the academy, and at the same time an important orientation tool for improving the quality of educational services. According to team members A. Yefimova and Y. Novachynskiy, "the main priority was and remains the creation of favourable conditions for presentation of creative potential of the students and graduates of LNAA, and provision of an opportunity for promising artists to make their own creative start as well"⁵. The globalization processes, on which the doctrine of fundamental transformation in Ukrainian higher education is based, concern also cultural and artistic sphere. Along with that, it operates by the rules different from other spheres of economic activities, but is no less important component of public life.

1. Длугунович Н. (2014). Soft skills як необхідна складова підготовки ІТ-фахівців. Вісник Хмельницького національного університету 6 (219), 239-242.
2. Brewer L. The top 6 skills today's employers want. [Електронний ресурс]. URL: <http://iloblog.org/2014/04/11/the-top-6-skills-todays-employers-want> (дата звернення: 16.05.2021).
3. Голубець О. (2020). Мистецтво та часові дисонанси. Видання Західного регіонального центру Національної академії мистецтв України "7UA", спецвипуск, 96-99.
4. Патик Р. (2020). Мистецька освіта та національна модель виховання. Видання Західного регіонального центру Національної академії мистецтв України "7UA", спецвипуск, 85-88.
5. Єфімова А., Новачинський Ю. (2020). Виставки художнього скла у Галереї ЛНАМ (2016-2019 рр.). Видання Західного регіонального центру Національної академії мистецтв України "7UA", спецвипуск, 76-83.

I ПРЕМІЯ

ІННА ДЕЛІЄВА

Народилася в Херсоні.
Закінчила магістратуру на кафедрі
художнього скла ЛНАМ у майстерні
проф. А.Бокотея

II ПРЕМІЯ

ОСТАП ІВАНИШИН

Народився у Львові
Закінчив кафедру художнього скла
ЛНАМ, де сьогодні викладає.

III ПРЕМІЯ

ВАСИЛЬ ГРИНІВ

Народився у Львові
Закінчив кафедру художнього
скла ЛНАМ, де сьогодні викладає.